

Geloof je het Zelf?

Ja, daar sta ik dan. Hoog op het podium. Maar ik vind het wel bijzonder dat ik hier een keer mag staan. Meestal geniet ik in deze gemeenschap van kindervijsheden. Daar achter het hoofdaltaar heb ik vele vieringen beleefd. Tijdens de intellectuele hoogstandjes van toespraken die ik dan na de dienst met veel genoegen nalas zijn wij daarachter in de coulissen. Ik moet U eerlijk zeggen dat ik daar altijd echt van geniet. Welk thema we ook bij de kop pakken werkend met kinderen hoor je altijd wat nieuws.

Verbazing en verwondering zijn mijn deel. Soms heb ik een verhaal voorbereid. Soms een leuke werkvorm bedacht. Soms een spel. Echt van het knutselen ben ik niet, maar daar zijn andere werkgroep Kind leden weer heel goed in. Verbazing en verwondering.

Want, wat er ook is voorbereid, er is altijd wel een kind met een verrassende opmerking. Of het nu Jonathan is of Floris, Rosa, Laura, Kai of vroeger Rosa of Liesbeth en vele anderen. Er is altijd wat nieuws. Altijd weer is er een 1 die mij weet te verrassen. En dan ga ik weer geïnspireerd de rest van de zondag in.

Ooit was ik docent godsdienst levensbeschouwing in het Voortgezet Onderwijs. Jaren lang heb ik dat werk gedaan. Ook toen al kon ik mij laten inspireren door teksten en handelingen van jonge mensen. Er was altijd wat nieuws; taalgebruik, kleedgedrag, filosofische gedachten, spel, weerstand. Opstand, humor. Eigenlijk is werken met jonge mensen altijd pionieren. Gaan waar geen wegen gaan. Heenreis en terugreis. De weg door de woestijn. Hoe goed voorbereid ook. Eens was De didactiek van het godsdienstonderwijs mijn vak. Daar lag mijn expertise.

Onderzoeksmatig opereren rondom levensbeschouwelijke leerprocessen. Inhoudelijk lag er altijd verscholen die confronterende vraag: "Geloof je het Zelf?". Ja, ik geloof het zelf. Soms tegen beter weten in. Soms met volle overtuiging. Soms met hart en ziel. Ook als de feiten niet kloppen. Wanneer de waarheid er heel anders uitziet in de realiteit van alle dag. In mijn studie heb ik gekeken naar gesprekken, het voeren van een dialoog, debatten en discussies. Mensen kunnen met elkaar van mening verschillen en daarover een feitelijk debat voeren. Een debat over de interpretatie van feiten. Daaronder zit een laag die gaat over normeringen. Ook daarover kunnen mensen van mening verschillen. Maar daaronder zit nog een laag. Dat is de laag die gaat over de waarachtigheid van mensen, over de goede bedoelingen die mensen hebben met hun keuzen, over de persoonlijke intentie om te doen wat men doet. Daarover kun je niet discussiëren. Beweringen zeggen dan iets wezenlijks over die ander.

Wanneer het om geloven gaat, om levensbeschouwelijke overtuigingen, dan is er niet te twijfelen aan de oprechtheid van de gesprekspartner. Dan gaat het om echtheid. Misschien soms geuit vanuit een onhandige emotie, maar het gaat altijd om oprechtheid. Dat is wat kinderen altijd doen. De oprechtheid van een Kind staat dan centraal. Net zoals Jezus in Mattheus 18 het Kind centraal zet. Wie is de grootste in het Koninkrijk van de hemel? Het gaat hier voor Mattheus bij het woord grootste niet om de fysiek sterkere of de politiek machtigen. De vraag die gesteld wordt door de leerlingen is de vraag naar de meest rechtschapene. Wie heeft het bij het rechte eind? Wie heeft de juiste visie? Zijn dat de martelaren of diegenen met de meeste kennis van de Thora? Of zijn dat zij die goede werken verrichten. Jezus geeft hier een radicaal ander antwoord. Het gaat niet om de mensen met de meeste kennis, het gaat ook niet om de mensen die weten wat goed is om te doen. Hij roept een Kind. Plaatst dat in hun midden en daarmee begint hij een gelijkenis te vertellen. Hij vertelt niet over ouders of over volwassenen. Niet over mensen die de norm kennen of de ervaring en kennis hebben.

Ook is het Kind hier niet een voorbeeld van zuiverheid of volmaaktheid. In de omgeving en tijd waarin Jezus deze handeling verricht gold een kind als een zwak wezen dat niet meetelde, ook maatschappelijk niet. Maar juist de zwakheid van het kind, de kleinheid, de ontvankelijkheid, het nog open staan voor duizend en een mogelijkheden maken dat het Kind voor Jezus, evenals de

armen van geest, ten voorbeeld staat voor de grootste in het Koninkrijk van de hemel. Het Kind! Mondig en kwetsbaar. Dat Kind krijgt de volle aandacht. Maar wat betekent dit nu voor mij? Wie is in ons bestaan dat Kind? Wie is dat dan? Wie zijn dat dan? Zijn dat diegenen die in de ontmoeting met mij een beroep doen op mijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Zijn dat diegenen die in al hun armoede hier en ergens in de wereld een moreel appel doen op mijn doen en laten? “Wee diegenen die hier geen gehoor aan geven.” zo lezen we ook. We weten het niet. We weten niet precies wat Jezus bedoelde toen hij zei “...als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het koninkrijk van de hemelen niet binnengaan.” Een ding moeten we echter wel toegeven. Een kind beschikt in religieuze zin over twee houdingen die het in staat stellen zijn ware wezen nooit te verloochenen; de houding van trouw en van vertrouwen. Religieus gezien is het “Kind” het geheime teken voor een leven dat gedragen wordt door een onwankelbaar vertrouwen, in de uiteindelijke goedheid van de wereld. Een Kind heeft de beveiligingen tegen de angst van het Volwassen bestaan niet nodig. Geen discussies over normen en waarden over waarheid en onwaarheid, over juiste en onjuiste visies of methoden. Een Kind is een mens die geleerd heeft zich af te keren van de schijnwereld van de volgroeide angsten van de grote mensen, de opscheppers en praatjesmakers, de chronisch bange angstverspreiders. Een dergelijk mens begint het leven iedere keer opnieuw.

Het prachtige sprookje van Saint-Exupery van de “Kleine Prins” helpt mij dit herinneren. Een onbevungen wezentje dat aan de vos vraagt of “tam maken ” hetzelfde is als vriendschap. Een prachtig proces van liefde ervaren. En dat daarna de korenvelden van kleur veranderen, want ze zullen mij immers altijd aan jou doen denken. Een dergelijk onbevungen wezentje dat de zakenman confronteert met het op een belachelijke manier bezieling geven aan geld. Er rest alleen een vraag. Wat geloof jij dan? Wat beleef jij hier in of hieraan? Wat betekent dat voor jou? Kijk en die vraag die confronteert. Die vraag die inspireert. Dat is wat scherp houdt Het leven is druk. Als volwassene leid ik een hectisch bestaan. We staan in het volle leven zoals dat heet. Wat bezielt een mens om dan op zondagochtend ook nog de agenda te vullen? Wanneer er buiten gewandeld kan worden in de bossen of op het strand of dichterbij langs de Amsterdamse grachten of in het Westerpark. Waarom dan ook nog de agenda vullen met activiteiten die soms al op woensdag voorbereidt moeten worden of soms al weken van te voren. Wat doen we zondag met de 8 min, de 8 plus of de catechesegroep van 10-12? Hoe sluiten we aan bij het thema van de dienst. Job, Paulus, Marcus en Mattheus. Ja met Esther lukt het wel, maar al die mannen. Hoe vertalen wij al het theologiseren van Pieter, Miriam of Juut naar de kinderen zonder te vervallen in Jip en Janneke taal? Laat de kinderen tot mij komen. Ja prima, maar het moet wel ergens over gaan. Waarom maak ik mij daarover allemaal zo druk. Wellicht alleen maar vanwege die genoemde confrontatie. Geloof je het Zelf? Ja, ik geloof het zelf. Wellicht is het de zoektocht naar mijzelf. De zoektocht naar het Kind in mij.

Alle van Steenis

Gelezen: Mattheus 18; 1b -7